

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Slovní úlohy

Mgr. Šárka Steklá

1. pololetí 2012/2013

MATEMATIKA 8. ročník

Základní škola, Chrudim, Dr. Peška 768

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zadání

Skupina A

1. Odměnu 2110 Kč si 3 dělníci rozdělili tak, že druhý dostal o 40% více než první a třetí o 30% více než druhý. Kolik dostal každý?
2. Petr dostal k narozeninám velkou čokoládu. První den snědl jednu čtvrtinu. Druhý den tři osminy a na třetí den mu zůstalo 75 g čokolády. Kolik g vážila celá čokoláda?
3. V trojúhelníku je vnitřní úhel β o 20^0 menší než úhel α a úhel γ je třikrát větší než úhel β . Urči velikost vnitřních úhlů trojúhelníku.
4. Vodní nádrž se vyprázdní čerpadlem za 12 hodin, druhým za 9 hodin a třetím za 4 hodiny. Za kolik hodin se vyprázdní nádrž při současném zapnutí všech tří čerpadel (vyjádři v hodinách a minutách)?
5. Vzdálenost míst A a B je 132 km. V 9.00 vyjel z místa A cyklista průměrnou rychlostí 24 km/h, v 10.00 h mu vyjel naproti druhý cyklista průměrnou rychlostí 30 km/h. V kolik hodin a jak daleko od místa A se oba setkají?

Skupina B

1. Cyklista vyjel v 8:00 z místa A průměrnou rychlostí 20 km/h. Za cyklistou vyjelo z téhož místa v 10:00 auto rychlostí 60 km/h. V kolik hodin a jak daleko od místa A dohoní auto cyklistu?
2. Z kapesného se vydala jedna čtvrtina za kino, jedna pětina za pití a tři osminy za knihu. Kolik korun činilo kapesné celkem, jestliže zůstalo 35 Kč?
3. Bazén se může plnit třemi přítoky. Prvním by se naplnil za 6 hodin, druhým za 8 hodin a třetím za 12 hodin. Za jak dlouho se bazén naplní (vyjádři v hodinách a minutách)?
4. V trojúhelníku je vnitřní úhel β o 10^0 větší než úhel α a úhel γ je třikrát větší než β . Urči velikost vnitřních úhlů trojúhelníku.
5. Materiál, jehož hmotnost byla 18,2 t, odvážela tři auta. Druhé vezlo o 20% více než první a třetí 20% více než druhé. Kolik tun vezlo každé?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení

Skupina A

1. Odměnu 2110 Kč si 3 dělníci rozdělili tak, že druhý dostal o 40% více než první a třetí o 30% více než druhý. Kolik dostal každý?

1. dělník ... x
2. dělník ... $1,4x$
3. dělník ... $1,3 \cdot 1,4x$

Odměna 2 110

$$x + 1,4x + 1,82x = 2110 \text{ (vyřešením rovnice } x = 500)$$

1. dělník ... 500 Kč
2. dělník ... 100% je 500, 140% je 700 Kč
3. dělník ... 100% je 700, 130% je 910 Kč

$$\text{Zk.: } 500 + 700 + 910 = 2110$$

1. dělník dostal 500 Kč, druhý 700 Kč, třetí 910 Kč.

2. Petr dostal k narozeninám velkou čokoládu. První den snědl jednu čtvrtinu. Druhý den tři osminy a na třetí den mu zůstalo 75 g čokolády. Kolik g vážila celá čokoláda?

1. den .... $x/4$
2. den ... $3x/8$
3. den ... 75g

Celá čokoláda ... x

$$x/4 + 3x/8 + 75 = x \text{ (vyřešením rovnice } x = 200)$$

1. den ... $1/4$ z 200 je 50
2. den ... $3/8$ z 200 je 75
3. den ... 75

$$\text{Zk.: } 50 + 75 + 75 = 200$$

Celá čokoláda vážila 200 gramů.

3. V trojúhelníku je vnitřní úhel β o 20° menší než úhel α a úhel γ je třikrát větší než úhel β . Urči velikost vnitřních úhlů trojúhelníku.

- α ... x
 β ... $x - 20$
 γ ... $3 \cdot (x - 20)$

Součet vnitřních úhlů 180

$$x + x - 20 + 3 \cdot (x - 20) = 180 \text{ (vyřešením rovnice } x = 52)$$

- α ... 52°
 β ... $52 - 20 = 32^\circ$
 γ ... $3 \cdot 32 = 96^\circ$

$$\text{Zk.: } 52 + 32 + 96 = 180$$

Velikost vnitřních úhlů trojúhelníku je 52° , 32° a 96° .

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4. Vodní nádrž se vyprázdní čerpadlem za 12 hodin, druhým za 9 hodin a třetím za 4 hodiny. Za kolik hodin se vyprázdní nádrž při současném zapnutí všech tří čerpadel (vyjádři v hodinách a minutách)?

Vyčerpá společně x

1. čerpadlo za x hodin .... $x/12$

2. čerpadlo za x hodin .... $x/9$

3. čerpadlo za x hodin ... $x/4$

$x/12 + x/9 + x/4 = 1$ (vyřešením rovnice $x = 2,4$)

2,4 hod = 2 hod 24 minut

Nádrž se vyprázdní třemi čerpadly současně za 2 hodiny a 24 minut.

5. Vzdálenost míst A a B je 132 km. V 9.00 vyjel z místa A cyklista průměrnou rychlostí 24 km/h, v 10.00 h mu vyjel naproti druhý cyklista průměrnou rychlostí 30 km/h. V kolik hodin a jak daleko od místa A se oba setkají?

První cyklista

9:00

Doba jízdy ... t

Rychlost .... $v_1 = 24$ km/h

Dráha ..... $s_1 = 24 \cdot t$

Druhý cyklista

10:00

Doba jízdy ... $t - 1$

Rychlost .... $v_2 = 30$ km/h

Dráha ..... $s_2 = 30 \cdot (t - 1)$

$24t + 30(t-1) = 132$ (vyřešením rovnice $t = 3$)

První cyklista

9:00 – 3 hodiny na cestě tzn. 12:00

Dráha ..... $s_1 = 24 \cdot 3 = 72$ km

Druhý cyklista

10:00 – 2 hodiny na cestě tzn.12:00

Dráha ..... $s_2 = 30 \cdot 2 = 60$ km

Zk.: $72 + 60 = 132$ km

Cyklisté se setkají ve 12:00 ve vzdálenosti 72 km od místa A.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení:

Skupina B

1. Cyklista vyjel v 8:00 z místa A průměrnou rychlostí 20 km/h. Za cyklistou vyjelo z téhož místa v 10:00 auto rychlostí 60 km/h. V kolik hodin a jak daleko od místa A dohoní auto cyklistu?

Cyklista

8:00

Doba jízdy ... t

Rychlost .... $v_1 = 20$ km/h

Dráha ..... $s_1 = 20 \cdot t$

Auto

10:00

Doba jízdy ... t - 2

Rychlost .... $V_2 = 60$ km/h

Dráha ..... $s_2 = 60 \cdot (t - 2)$

$$20t = 60(t-2) \quad (\text{vyřešením rovnice } t = 3)$$

Cyklista

8:00 – 3 hodiny na cestě tzn. 11:00

Dráha ..... $s_1 = 20 \cdot 3 = 60$ km

Auto

10:00 – 1 hodiny na cestě tzn. 11:00

Dráha ..... $s_2 = 60 \cdot 1 = 60$ km

Auto dohoní cyklistu v 11:00 ve vzdálenosti 60 km od místa A.

2. Z kapesného se vydala jedna čtvrtina za kino, jedna pětina za pití a tři osminy za knihu. Kolik korun činilo kapesné celkem, jestliže zůstalo 35 Kč?

kino .... $x/4$

pití ..... $x/5$

kniha ... $3x/8$

zůstalo 35

Kapesné ... x

$$x/4 + x/5 + 3x/8 + 35 = x \quad (\text{vyřešením rovnice } x = 200)$$

kino ... $1/4$ z 200 je 50

pití ... $1/5$ z 200 je 40

kniha ... $3/8$ z 200 je 75

zbytek ... 35

$$\text{Zk.: } 50 + 40 + 75 + 35 = 200$$

Kapesné činilo 200 Kč.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Bazén se může plnit třemi přítoky. Prvním by se naplnil za 6 hodin, druhým za 8 hodin a třetím za 12 hodin. Za jak dlouho se bazén naplní (vyjádři v hodinách a minutách)?
- Naplní společně x
1. přítok za x hodin .... $x/6$
  2. přítok za x hodin .... $x/8$
  3. přítok za x hodin ... $x/12$
- $$x/6 + x/8 + x/12 = 1 \text{ (vyřešením rovnice } x = 24/9 = 8/3 = 2 \text{ a } 2/3 \text{ hod)}$$
- 2 a $2/3$ hod = 2 hod 40 minut
- Bazén se naplní třemi přítoky současně za 2 hodiny a 40 minut.**
4. V trojúhelníku je vnitřní úhel β o 10° větší než úhel α a úhel γ je třikrát větší než β . Urči velikost vnitřních úhlů trojúhelníku.
- α ... x
- β ... $x + 10$
- γ ... $3 \cdot (x+10)$
- Součet vnitřních úhlů 180
- $$x + x + 10 + 3 \cdot (x + 10) = 180 \text{ (vyřešením rovnice } x = 28)$$
- α ... 28°
- β ... $28 + 10 = 38^\circ$
- γ ... $3 \cdot 38 = 114^\circ$
- Zk.: $28 + 38 + 114 = 180$
- Velikost vnitřních úhlů trojúhelníku je 28° , 38° a 114° .**
5. Materiál, jehož hmotnost byla 18,2 t, odvážela tři auta. Druhé vezlo o 20% více než první a třetí 20% více než druhé. Kolik tun vezlo každé?
1. auto ... x
  2. auto ... $1,2x$
  3. auto ... $1,2 \cdot 1,2x$
- Hmotnost 18,2
- $$x + 1,2x + 1,44x = 18,2 \text{ (vyřešením rovnice } x = 5)$$
1. auto ... 5 tun
  2. auto ... 100% je 5, 1% je 0,05, 120% je 6 tun
  3. auto ... 100% je 6, 1% je 0,06, 120% je 7,2 tun
- Zk.: $5 + 6 + 7,2 = 18,2$
- 1. auto odvezlo 5 tun, druhé 6 tun a třetí 7,2 tun materiálu.**